

Sabíeu que...

Moledo, Moliedo o Molletum van ser alguns dels topònims que s'usaren primerament per anomenar **Mollet**?

La paraula **FIRA** ve del llatí *fĕria*, i vol dir dia de festa?

L'invent del plat i la seva instauració a la taula recula fins a l'any 1530, en el casament de Francesc I amb Leonor d'Àustria, quan es van presentar els models similars als actuals, fabricats de plata? Sembla que alguns situarien aquí el naixement del plat individual.

La forquilla sorgeix a l'edat mitjana? La seva aparició va ser tan polèmica que l'església hi va intervenir, perquè considerava que només els dits podien portar a la boca els aliments que Déu ens donava. El seu ús no es va estendre fins al segle XVIII. Durant la Revolució Francesa la noblesa va començar a utilitzar forquilles per deixar clar que era una classe superior. Des d'aleshores utilitzar aquest cobert esdevingué símbol de refinament.

Els ganivets eren prims i amb puntes afilades, perquè abans servien per punxar el menjar i emportar-se'l a la boca? Durant l'edat mitjana, a Europa, els amfitrions no proveïen ganiveteria per als seus convidats, de manera que tots carregaven els seus propis ganivets, generalment penjats del cinturó. Com que els ganivets també eren armes, el seu ús a la taula era perillós. Quan es van començar a usar les forquilles, ja no era necessari usar la punta afilada del ganivet per menjar a la taula i el rei Lluís XIV de França va decretar arrodonir les puntes de tots els ganivets per reduir la violència.

La cullera, fins al segle XIX, sovint era, a part del ganivet o la navalla, l'únic estri utilitzat en els menjars? Al principi es feien bàsicament de fusta. Després es va començar la fabricació industrial de culleres de ferro o acer recobert d'estany i, per a la gent més adinerada, de plata.

Estand ve de l'anglès?

Octubre ve del llatí octubre, primitivament vuitè mes de l'any?

La paraula cotxe ve... del nom de la població hongaresa de Kocs, on a l'edat mitjana feien carrosses, diligències, que exportaven a tot Europa?

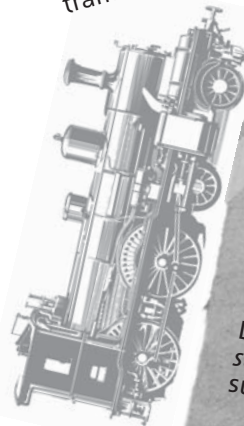
Moltes paraules del món de l'automoció i dels transports vénen de l'anglès? Gasoil, motocròs, radiocasset, tràiler, tramvia, trial, vagó...

El blat prové del llatí *triticum*, que significa *trencat, triturat o fressat*, fent referència a l'activitat que s'ha de fer per separar el gra de blat de la closca que el recobreix? L'espelta o espelta gran (*Triticum aestivum subsp. spelta*) és considerada com una subespècie de blat (*Triticum aestivum*).

Hospital és una paraula presa del llatí *hospitāle*, que vol dir alberg de forasters?

El signe de l'**arrova** té més de sis-cents anys? Els copistes medievals ja l'utilitzaven per abreujar la conjunció llatina *ad*. Des del Renaixement es fa servir per a la comptabilitat comercial. L'any 1971, el nord-americà Ray Tomlison, l'inventor del correu electrònic, la va incorporar a les adreces.

La paraula salut té el mateix origen que **saludar** (desitjar salut) o **salvar**? **Salut** ve del llatí *salut*, -utis, salut, bon estat físic; salvació, conservació; salutació. **Saludar** té la mateixa arrel que **salvus**. A l'edat mitjana era molt freqüent en el sentit de salutació, quasi sempre en plural.

És molt important saber que a l'Alguer *maco* vol dir **boig**? Per tant, cal anar amb compte de no dir-
l'hi mai a ningú, perquè s'enfadarà. Per dir que
una cosa és *bonica* diuen que és **bella**, pronunciat
amb una be ben alta, diferent de la ve de *vella*.

L'alguerès té paraules curioses com **espaguetis**
(espaguetis), **alguasentera** (pica d'aigua benedicta
de les esglésies), **guai** (problema), **paraplujia**
(paraguas) o **diada** i **nitjada** (durada d'un dia o
d'una nit)?

El català es parla, a més del
Principat de Catalunya, a la
Catalunya Nord, a la Franja de
Ponent, al País Valencià, a les illes
Balears i... a l'Alguer, una petita
ciutat de l'illa italiana de Sardenya?

Segons l'Ajuntament,
un 41% dels
algueresos té el català
com a llengua
habitual, més o menys
la mateixa xifra de
catalanoparlants que
a Barcelona?

A l'Alguer del tomàquet en diuen *pomata*,
de l'albergínia, *verginya*; de la pastanaga, *bastonaga*;
del cogombre, *cogrombe*; de la llimona, *llimó*;
de la patata, *poma de terra*;
de l'alfàfrega, *ufràbrica*, i de la faldilla, *gonella*?

FONTS

JUNYENT, Carme. *Gimcana de llengües*. Octaedro, 2002.

DE GRÀCIA, Roger. *Caçadors de paraules i Més caçadors de paraules*. Ara Llibres, SL, 2007-2008.

Participen a la mostra gastronòmica

Bacardi España, Parxet, Pitapes, Restaurant Can Prat, Restaurant El Mas,
Restaurant La Plaça, Restaurant Vell Nou, Supermercats Tantiña, SA, Vilalva Cafès

Organització:

Amb el suport de:

PARAULES

Sabíeu que...

CONSORCI PER A
LA NORMALITZACIÓ
LINGÜÍSTICA

CNL DEL VALLÈS ORIENTAL

Servei Local de Català
de Mollet del Vallès

Servei Local
de Català
de Mollet del Vallès
Plaça de l'Església, 5
Tél. 93 570 19 92
mollet@cpl.cat